

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŽUPANIJSKO NATJECANJE U POZNAVANJU KLASIČNIH JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje teksta:

II. Gramatika i vokabular:

III. Civilizacija i književnost:

Ukupni broj bodova:

	25
	15
	10
	50

Članovi županijskog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

Nadnevak natjecanja: 13. ožujka 2025.

I. PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

C. Suetonius Tranquillus, Vita Divi Iulii, 36, 37

O Cezarovim vojnim uspjesima

Omnibus civilibus bellis nullam cladem nisi per¹ legatos suos passus est, quorum C. Curio² in Africa periit, C. Antonius in Illyrico in adversariorum devenit potestatem³, P. Dolabella classem in eodem Illyrico, Cn. Domitius Calvinus⁴ in Ponto exercitum amiserunt⁵. Ipse prosperrime semper ac ne ancipiti quidem umquam fortuna⁶ praeterquam bis dimicavit: semel ad Dyrrachium, ubi pulsus⁷ non instante Pompeio⁸ negavit eum vincere scire⁹, iterum in Hispania ultimo proelio, cum¹⁰ desperatis rebus¹¹ etiam de consciscenda nece¹² cogitavit.

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

Primum et excellentissimum triumphum egit Gallicum, sequentem Alexandrinum, deinde Ponticum, huic proximum Africanum, novissimum Hispaniensem, diverso quemque apparatu et instrumento. Gallici triumphi die Velabrum praetervehens paene curru excussus est axe diffracto ascenditque Capitolium ad lumina quadraginta elephantis dextra sinistraque lychnuchos¹³ gestantibus.

KOMENTAR

Cezar je subjekt svih rečenica u kojima subjekt nije izrečen.

¹ **nisi per** – osim u slučaju

² **Curio** – Kurion

³ **in adversariorum devenit potestatem** = in manus hostium venit

⁴ **Calvinus** – Kalvin

⁵ **amiserunt** = amisit

⁶ **ne ancipiti quidem umquam fortuna** = numquam ancipiti fortunā; **anceps** – neodlučan, promjenjiv

⁷ **pulsus** – *vidi pello* (natjerati u bijeg)

⁸ **non instante Pompeio** – prevedi uzročnom rečenicom („budući da...“); **insto** – navaljivati

⁹ **negavit eum vincere scire** = dixit eum vincere nescire

¹⁰ **cum** – vremenski veznik

¹¹ **desperatis rebus** = desperatā victoriā; **despero** – izgubiti nadu (u što)

¹² **de consciscenda nece** – o samoubojstvu (na samoubojstvo)

¹³ **lychnuchus** – svjetiljka

I.1. PRIJEVOD

maks. 15

Prijevod napiši na predvidene crte, čitko i pisanim slovima!

[illegible]

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Gdje je ostvarena pobjeda zbog koje je Cezaru u čast priređen najsajjniji trijumf?

A u Africi
B u Aziji
C u Europi

	maks. 1
--	----------------

2. Koliko se trijumfa spominje u tekstu?

A tri
B četiri
C pet

	maks. 1
--	----------------

3. Što je Cezar izbjegao tijekom slavlja?

A pad s kočije
B napad urotnika
C govor pred mnoštvom

	maks. 1
--	----------------

4. Kamo se Cezar popeo?

A na balkon
B na brežuljak
C na govornicu

	maks. 1
--	----------------

5. Koliko je slonova nosilo svjetiljke?

A XIV
B XL
C CD

	maks. 1
--	----------------

	maks. 5
--	----------------

II. GRAMATIKA I VOKABULAR

A. Odgovori na postavljena pitanja.

1. Kako sintagma **nullam cladem** glasi u genitivu singulara?

	maks. 1
--	----------------

2. Kako glagol **passus est** glasi u konjunktivu u istom licu, broju i vremenu?

	maks. 1
--	----------------

3. Kako sintagma **eodem Illyrico** glasi u akuzativu singulara?

	maks. 1
--	----------------

4. Kako prilog **prosperrime** glasi u pozitivu?

	maks. 1
--	----------------

5. Kojoj vrsti brojeva pripadaju **bis** i **quater**?

	maks. 1
--	----------------

6. Kako se, prema latinskoj riječi za *stvar*, naziva zagonetka koja se tvori kombinacijama slika, slova, brojeva i drugih znakova i simbola?

	maks. 1
--	----------------

7. Kako glagol **pulsus** glasi u participu prezenta aktiva u istom rodu, broju i padežu?

	maks. 1
--	----------------

8. Kako se naziva glagolski pridjev u sintagmi **de consciscenda nece**?

	maks. 1
--	----------------

9. Kako bi glasila sintagma **ultimum proelium** ako bi se pridjev zamijenio antonimom?

	maks. 1
--	----------------

10. Kojim se latinizmom naziva napredak neke države, institucije ili osobe, a potječe od priloga koji se nalazi u tekstu?

	maks. 1
--	----------------

B. Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

11. Kojom riječju treba dopuniti niz **semel, bis, _____, quater?**

- A ter
- B terni
- C tres

	maks. 1
--	----------------

12. Kojoj skupini glagola pripada glagol **patior?**

- A verba semideponentia
- B verba impersonalia
- C verba deponentia

	maks. 1
--	----------------

13. Kako glagol **periit** glasi u konjunktivu u istom licu, broju, vremenu i stanju?

- A perierit
- B periret
- C perisset

	maks. 1
--	----------------

14. Kako glasi vokativ imena **Gaius Antonius?**

- A Gaius Antonius
- B Gai Antonii
- C Gai Antoni

	maks. 1
--	----------------

15. Od kojega latinskoga glagola dolazi ime **Viktorija?**

- A vincio
- B vinco
- C vindico

	maks. 1
--	----------------

	maks. 15
--	-----------------

III. CIVILIZACIJA I KNJIŽEVNOST

A. Odgovori na postavljena pitanja.

1. Koliko životopisa sadrži Svetonijevo djelo *De vita Caesarum*?

	maks. 1
--	----------------

2. Koja latinska poslovice najbolje opisuje Cezarovu pobjedu nad pontskim kraljem Farnakom?

	maks. 1
--	----------------

3. Kako na latinskom glasi ime koje se označava kraticom **Cn.**?

	maks. 1
--	----------------

4. Koja je od provincija spomenutih u tekstu bila najzapadnija u odnosu na Rim?

	maks. 1
--	----------------

5. Koji je namjesnik, spomenut u tekstu, izgradio pet novih cesta kojima je Salona povezana s unutrašnjošću?

	maks. 1
--	----------------

B. Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

6. Iz koje je rimske provincije rodom bio Svetonije?

- A iz Bitinije
B iz Britanije
C iz Numidije

	maks. 1
--	----------------

7. Biografija kojega cara **nije** dio Svetonijeve zbirke životopisa?

- A Augusta
B Hadrijana
C Kaligule

	maks. 1
--	----------------

8. U kojoj se današnjoj zemlji nalazi antički **Dyrrachium**?

- A u Albaniji
B u Grčkoj
C u Makedoniji

	maks. 1
--	----------------

9. Kako se naziva podcrtani dio imena **Cn. Domitius Calvinus**?

- A cognomen
- B nomen gentile
- C praenomen

	maks. 1
--	----------------

10. Kojem razdoblju rimske književnosti pripada Svetonije?

- A razdoblju propadanja
- B srebrnomu dobu
- C zlatnomu dobu

	maks. 1
--	----------------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA:

I.1. PRIJEVOD (20 bodova)

Omnibus civilibus bellis	U svim građanskim ratovima	1
nullam cladem... passus est	nije pretrpio nijedan poraz	1
nisi per legatos suos,	osim u slučaju (preko) svojih legata (pomoćnika),	1
quorum C. Curio in Africa periit,	od kojih je Gaj Kurije poginuo u Africi,	1
C. Antonius in Illyrico... devenit	Gaj Antonije u Iliriku je dospio (pao)	1
in adversariorum... potestatem,	u ruke neprijatelja,	1
P. Dolabella classem	Publije Dolabela [izgubio je] brodovlje	1
in eodem Illyrico,	u istom (također u) Iliriku,	1
Cn. Domitius Calvinus in Ponto	[a] Gnej Domicije Kalvin u Pontu	1
exercitum amiserunt.	izgubio je vojsku.	1
Ipse prosperrime semper... dimicavit	Sâm se uvijek vrlo uspješno borio	1
ac ne ancipiti quidem umquam fortuna	i nikad neodlučnom (promjenjivom) srećom	1
praeterquam bis:	osim dvaput:	1
semel ad Dyrrachium,	jedanput kod Dirahija,	1
ubi pulsus... negavit	gdje je, natjeran u bijeg, rekao,	1
non instante Pompeio	budući da Pompej nije navaljivao,	1
eum vincere scire,	da on ne zna pobijediti,	1
iterum in Hispania ultimo proelio	drugi put u Hispaniji, u posljednjoj bitci,	1
cum... etiam de consciscenda nece cogitavit	kad je čak pomislio (pomišljao) na samoubojstvo	1
desperatis rebus.	izgubivši nadu (kad je izgubljena nada) u pobjedu.	1

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 – C; 2 – C; 3 – A; 4 – B; 5 – B

II. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – nullius cladis; 2 – passus sit; 3 – idem Illyricum; 4 – prospere; 5 – priložnim; 6 – rebus;
 7 – pellens; 8 – gerundiv; 9 – primum proelium; 10 – prosperitet; 11 – A; 12 – C; 13 – A; 14 – C; 15 – B

III. CIVILIZACIJA I KNJIŽEVNOST (10 bodova)

1 – dvanaest; 2 – Veni, vidi, vici!; 3 – Gnaeus; 4 – Hispanija; 5 – P. Dolabela; 6 – C; 7 – B; 8 – A; 9 – A;
 10 – A